

Список використаної літератури:

1. Абсалямова Л. Психологічні основи готовності до змін в харчовій поведінці. Психологічний часопис: збірник наукових праць. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2018. С. 108–121.
2. Levenson H. Distinctions within the concept of internal-external control: Development of a new scale. Proceedings of the Annual Convention of the American Psychological Association, 1972. 7(Pt. 1), 261–262.
3. Rotter J. B. Social learning and clinical psychology. Prentice-Hall, 2001. 466 p.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

УДК: 159.942

Бабій Анастасія Геннадіївна

Здобувачка вищої освіти факультету публічного управління
соціальних та природничих наук спеціальності 053 «Психологія»
КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»

Браніцька Тетяна Ромуальдівна

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогічних наук, початкової та корекційної освіти
КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»,
практичний психолог

Актуальність дослідження. Сучасні умови розвитку освіти в Україні, особливо в умовах воєнного стану, висувають перед педагогами численні виклики. Психолого-педагогічний супровід стає критично важливим для ефективності освітнього процесу та підтримки психологічного здоров'я учнів і вчителів. Актуальність теми зумовлена необхідністю гуманізації освіти, врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів, а також вирішення

проблем діяльності практичних психологів. В умовах війни підтримка педагогів, які переживають стрес і тривогу, є особливо важливою. Супровід допомагає знизити рівень тривоги, покращити емоційний стан та підвищити професійну стійкість.

Виклад основного матеріалу дослідження. *Психологічний супровід і гуманізація освіти в умовах воєнного стану.* У кризових ситуаціях психологічний супровід учасників освітнього процесу є першочерговим завданням. Гуманізація освіти передбачає створення безпечного та підтримуючого середовища. Психологічний супровід включає не лише консультування, але й формування позитивної атмосфери, профілактику конфліктів та розвиток емоційної саморегуляції. Актуальними є програми психосоціальної підтримки, що включають тренінги з управління стресом, арт-терапію, групові заняття та навчання технік самодопомоги. Ці програми сприяють адаптації до нових умов та розвитку резильєнтності. (Питання психологічного супроводу в кризових умовах, зокрема в період воєнного стану, розглядаються у праці Виноградової В. Є. (2023) [1]).

Психологічні аспекти впливу вікових та індивідуальних особливостей. Вікові та індивідуальні особливості учнів потребують диференційованого підходу. Знання про ці особливості дозволяє адаптувати методи навчання. Наприклад, молодші школярі потребують більше емоційної підтримки та ігрових методів, підлітки – самостійності та розвитку критичного мислення, старшокласники – підтримки у професійному самовизначенні. Індивідуальні відмінності в темпераменті, стилях навчання та мотивації також впливають на успішність. Діагностика індивідуальних особливостей є важливим етапом для коригування навчального процесу. (Питання індивідуальних особливостей та їх впливу на навчання розглядаються в багатьох працях з педагогічної психології, зокрема, аспекти психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами описані у роботі Сидоренко О. В. та Крамаренко Т. М. (2021) [2]).

Актуальні проблеми діяльності практичних психологів. Практичні психологи стикаються з недостатньою кількістю фахівців, відсутністю чітких алгоритмів дій у кризових ситуаціях, недостатньою взаємодією з адміністрацією, необхідністю професійного розвитку та недостатнім фінансуванням. Для вирішення цих проблем необхідно збільшити кількість ставок психологів, розробити протоколи дій, забезпечити доступ до сучасних методик та створити умови для професійного розвитку.

Психолого-педагогічні аспекти розвитку особистості в системі інклюзивної та спеціальної освіти. Інклюзивна освіта ставить завдання адаптації навчального процесу для дітей з особливими освітніми потребами. Супровід включає розробку ІПР, корекційно-розвиткові заняття, співпрацю з батьками та створення інклюзивного середовища. Важливо забезпечити рівні можливості для всіх учнів. (Теоретичні та практичні аспекти психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами детально розглянуто у праці Сидоренко О. В. та Крамаренко Т. М. (2021) [2]. Досвід інклюзивної освіти в Україні та світі висвітлено у роботі Ткаченко О. (2021) [3]).

Роль технологій у психолого-педагогічному супроводі. Сучасні технології відкривають нові можливості, зокрема онлайн-платформи для консультацій та тренінгів, програми для моніторингу емоційного стану, віртуальні тренажери та онлайн-ресурси з методичними матеріалами.

Висновки. Психолого-педагогічний супровід є ключовим компонентом безперервної освіти, особливо в умовах сучасних викликів. Ефективна реалізація супроводу сприяє гуманізації освітнього процесу, врахуванню індивідуальних особливостей учнів, підвищенню професійної компетентності та психологічної стійкості педагогів. Необхідно продовжувати дослідження для вдосконалення методик і технологій супроводу.

Список використаної літератури

1. Виноградова, В. Є. (2023). Психологічний супровід студентів у період воєнного стану. *Матеріали XII міжнародної науково-практичної*

- конференції «Психолого-педагогічний супровід професійної підготовки» (с. 125-132). Київ, Київський національний університет імені Тараса Шевченка.
2. Сидоренко, О. В., & Крамаренко, Т. М. (Ред.). (2021). *Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами: теорія і практика*. Київ: Освіта України.
  3. Ткаченко, О. (2021). Інклюзивна освіта: досвід України та світу. *Актуальні проблеми педагогічної науки: збірник наукових праць* (Вип. 2, с. 87-95). Харків: Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

УДК 159.922.8

Барановський Ярослав Володимирович

здобувач вищої освіти факультету публічного управління,
соціальних та природничих наук, спеціальності 053 «Психологія»
КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»

Кузьменко Юлія Володимирівна

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогічних наук, професійної та початкової освіти,
КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»

Актуальність дослідження. Реформування сучасної освіти передбачає набуття учнями ключових життєвих компетенцій. Особистість, що досягає раннього юнацького віку, а це припадає на період навчання у старших класах школи, стикається з першочерговою справою свого життя – вибором майбутньої професії. Вибір професії є однією з провідних потреб раннього юнацького віку та відбувається за наявності основних новоутворень особистості на цьому етапі: особистісного, соціального та професійного самовизначення.